

Celoletna naročnina	280 Lir
Polletna	140 "
Posamezna številka	6 "
Za Jugoslavijo	2 Din

Po pravi poti

Italijanski antifašistični demokracijski listi, kakor tudi osebe, s katerimi smo imeli v zadnjem času priliko govoriti, se popolnoma zavedajo našega položaja in znajo tudi pravilno oceniti našo zaskrbljenost.

Bridki so spomini, ki nas vedejo na Italijo. Petindvajset let suženjstva, ubojev in požiganj je vžgalo v srca goriških Slovencev neizbrisno sled, ki se je nikakor ni mogoče otresti. In če danes primorsko ljudstvo opazuje, da se isti ljudje, ki so nas dolga desetletja trpinčili in zasramovali, vračajo, potem ni nič čudnega, če se naši ljudje »Italije« nič kaj ne vesele. Toda ne samo mi, tudi naši dobri sosede Furlani in napredni Italijani Tržiča so z nami enakih misli. Do teh razmotiranj smo prišli, ko smo čitali v nekaterih več ali manj reakcionarnih italijanskih listih, da so voljni z nami sodelovati, če se pokažemo lojalni napram italijanski državi. Motijo se, če mislijo, da bo goriško ljudstvo pokazalo svojo udanost tistim krogom, ki nadaljujejo danes protislovensko in protidemokracijsko politiko. Desettisoči Slovencev, ki ostanejo pod Italijo, niso kolonialno ljudstvo, ki bi se podvrglo milosti in nemilosti morebitnih CLN-ovcev ali podobnih elementov. Dovolj nam je bilo »fašističnega državljanstva!« Goriško ljudstvo bo zvesto pravični demokracijski republiki Italiji, ne pa imperializmu in neofašizmu. Tisti, ki bi nas hoteli že danes poniževati in nam postaviti gotove »pogoje«, so na krivi poti in tem ne bomo sledili. Primorsko ljudstvo se je bojevalo za svobodo kakor vsi slovenski narod na svetu in bo znalo tudi varovati svobodo, ki si jih je priborilo v osvobodilni borbi skupno s tovariši garibaldinci. Po teh izkušnjah in po tej zadnji vojni imamo samo enega premaganca in ta je fašizem. Proti njemu se bo še nadalje borilo italij. demok. ljudstvo in edino s temi množicami bo hodilo roko v roki tudi slovensko ljudstvo s Furlani vred. Italijanska vlada naj pregleda svoj program. Krivice, ki jih je slovensko ljudstvo utrpelo v tem četrtoletju se ne dajo zabrisati v par mesecih. Garibaldinci in slovenski partizani so si pod skupno zastavo bratstva ustvarili čvrste temelje medsebojnega sožitja in po tej poti bodo nadaljevali borbo za uničenje fašizma, za uveljavljanje človečanskih pravic in za demokracijo. Vse stranke v Italiji, ki jim niso demokracijska načela prazna fraza, nam bodo morale z dejanji priznati pravico do našega jezika, naše slovenske šole, naših ustanov in društev; ne bodo smele iti preko naših zahtev po zaustavitvi v vseh javnih uradih in ustanovah. Goriški Slovenci morajo biti vpoštevani! Nočemo biti državljani druge vrste!

Skupno z demokracijskimi množicami Italije, in v tesni povezavi s Furlani, s katerimi smo se skupno borili za bratstvo med narodi, bomo goriški Slovenci zaželi novo življenje. Vsa zaskrbljenost za našo bodočnost bo izgnila, če bomo goriški Slovenci nadaljevali pot, ki pelje k zblizanju dveh narodov in ki bo edina lahko ustvarila blagostanje, ki je nam vsem na tem skrajnem koščku zemlje tako

PRED UREDITVIJO NAŠIH MEJ

POPRAVITE, KAR SE POPRAVITI DA!

Goriško ljudstvo je spremljalo delo razmejitvene komisije z velikim zanimanjem. S težkim srcem je sprejelo krivično francosko črto kot izvršeno dejstvo. V nasprotju z ljudsko voljo so stavili krivični sklepi v nič velik doprinos goriškega ljudstva v osvobodilni borbi. Kakor znano, je Jugoslavija iz ljubezni do miru, ki ga ogrožajo reakcionarji in imperialisti zapadnih držav, vendar sprejela to črto, ki reže narodno telo slovenskega Primorja na dva in če vzamemo v pošttev še svobodno tržaško ozemlje, kar na tri dele. Razmejitvene komisije, ki so prišle v Brda in goriško okolico, so srečale naše ljudi, ki so jim zaskrbljeni hoteli opozoriti na nemogočo mejo in na veliko gospodarsko škodo, ki jo ima goriško ljudstvo s to absurdno mejo. Nikjer ni težko prizadeto prebivalstvo oviralo delo teh komisij. Edino v Jenkovec v Brdih je prišlo do nepotrebnih incidentov. Teh pa ni zakrivilo naše ljudstvo, marveč civilna policija, ki je videla v zbrani množici »puntarje« in mogoče celo teroriste. Povsod, kjer je bilo mogoče, je skušalo naše ljudstvo na

miroljuben način opozoriti na krivico, ki se nam dela. Imeli smo priliko govoriti s prebivalci, ki živijo okrog Solkana, Št. Mavra in Šempetra. Prihajali so v uradništvo s spomenicami, zemljevidnimi kartami in podobnim. Najbolj v živo je zadela razmejitve-

je črta, ki so jo zamislili in ki gre tesno ob železniški progi od Solkana do Šempetra, nemogoča. Cesta, ki pelje za goriškim gradom in ki bi dala bolnice Rdeče hiše Sloveniji ter bi povezala Šempeter s Solkanom je za Jugoslavijo življenjske važ-

ki bi dali slovenskemu prebivalstvu kolikortoliko pravično razmejitev, ker gre za posamezne komplekse, ki ločijo stavbe od zemljišč, upamo, da bi se 'lahko našel »modus vivendi«, ki bi vsaj deloma zadovoljil že tako težko prizadeto prebivalstvo obmejne črte.

Ni več naš namen, da bi to francosko črto, ki je za nas goriške Slovence od sile krivična, še enkrat razmotrivali in žigovali. Naši Brici in Goričani so na veličastnih manifestacijah pred vsem svetom izpovedali, da želimo in da hočemo vsi Slovenci spadati k skupni domovini Jugoslaviji. Dovolj živo so naši zastopniki na predkonferencah in na sami mirovni konferenci iznesli naše upravičene težnje in zahteve vsega primorskega ljudstva po neokrnjeni slovenski gradbi. Sedaj bi želeli, da bi se vpoštevale najosnovnejše gospodarske in prometne potrebe prizadetega prebivalstva in da bi se končno že enkrat rešilo to vprašanje v korist obmejnega ljudstva, ki je toliko doprineslo v borbi proti okupatorju in za svobodo.

Mirovna pogodba z Italijo

II. DEL, I. ODSTAVEK: SPLOŠNE DOLOČBE ČLEN 15.

Italija ukrene vse potrebno, da zagotovi vsem osebam, ki pridejo pod njeno državno oblast, uživanje človečanskih pravic, in sicer ne glede na pleme, spol, jezik in vero. Slovincem v Italiji so zagotovljene vse osnovne svoboščine, v katerih so vse: svoboda izražanja, mišljenja, tiska in objavljanja, združevanja, lastnega naziranja ter svoboda bogoslužja.

na črta prebivalstvo, ki živi ob goriški severni postaji, pa tja do Št. Mavra in Podsabotina. S solzami v očeh so nam obrazložili to prav peklenko črto, ki od vzema Bricem vsak dohod do Solkana in novega mesta Gorice. S tem pa nočemo reči, da so morda jugozapadni Brici manj prizadeti in da nimajo Šempeterčani in druge okoliške vasi manj tehničnih razlogov, da glasno izkričijo svoje želje po poštenu in pravični meji.

Tudi slepi človek razume da

nosti, medtem, ko ne predstavljajo za Italijo prav ničesar. Mislimo, da ni prav nikjer v Evropi načrtana taka meja med dvema državama, ki daje eni državi golo progo brez zaplaja. Ali naj imamo večne mednarodne incidente v slučaju kakšne železniške nesreče? Samo ozko-grudna, nam nasprotna nacionalna šovinistična komisija, ki jo ščitijo in hujskajo imperialistični reakcionarji zapadnih velesil, skuša zavlačevati povzgojno rešitev. Ker gre samo za popravke,

POLITIČNI PREGLED

Stališče Jugoslavije o pogodbi z Avstrijo

Izjave Edvarda Kardelja v Moskvi

Šef jugoslovanske delegacije Edvard Kardelj je na tiskovni konferenci v Moskvi obrazložil stališče Jugoslavije o pogodbi z Avstrijo.

Štirje glavni momenti, je dejal Kardelj v svojih izjavah, so bili merodajni za jugoslovansko stališče, da mora Avstrija nositi svoj del odgovornosti za udeležbo v vojni ob strani Nemčije in da popravi zgodovinske krivice in škodo, ki jo je povzročila narodom Jugoslavije.

Kardelj je dejal, da je prvi teh momentov dejstvo, da je bila Avstrija v preteklosti za jugoslovanske narode predstražni nemške ekspanzije na jugovzhod in tudi še danes ni poročala, da Avstrija ne bi imela take vloge v bodoče.

Drugo dejstvo je, da je bil v zadnjih treh do štirih desetletjih z avstrijskega ozemlja dvakrat izvršen napad na jugoslovanske narode.

Tretje dejstvo je, da je 200.000 Jugoslovancev, ki žive v Avstriji, desetletja bilo in je še sedaj podvrženih političnemu in gospodarskemu nasilju in raznarodovanju. Današnja Avstrija, je dejal Kardelj, je preveč zvesta zavojevalni preteklosti in se trudi, da bi obdržala ta ostanek imperialističnega plena.

njno potrebno. Reakcionarni Slovenci pa, ki iz osebnih vzrokov ali kako drugače, temu nasprotujejo, ostanejo hlapci neofašističnih elementov in družb in proti tem se bodo skupno z demokracijskimi Slovenci obrnile tudi vse italijanske antifašistične stranke in množice. Samo v pravi ljudski demokraciji bodo lahko dosegli goriški Slovenci vse

Kot četrto dejstvo je Kardelj navedel odgovornost Avstrije za sodelovanje pri napadu in okupaciji Jugoslavije med drugo svetovno vojno.

Kardelj je nato v glavnih črtah razložil zahteve Jugoslavije ob izdelavi pogodbe z Avstrijo.

Kot prvo zahtevo je navedel demilitarizacijo in denacifikacijo Avstrije, onemogočenje političnega in ekonomskega vpliva nemških imperialističnih in pangermanskih elementov v Avstriji, t. j. zagotovitev resnične demokratizacije Avstrije.

Drugič, Avstrija se mora odreči Slovenski Koroški, ki mora biti priključena k Jugoslaviji.

Tretjič, Jugoslovanci, ki bi ostali v Avstriji, je treba zagotoviti narodne pravice v okviru primerne nacionalnega statuta.

Četrtrič, Avstrija mora povrniti vsaj minimalni del škode, ki jo je povzročila Jugoslaviji s svojo udeležbo v vojni.

Petič, Jugoslavija zahteva demilitarizacijo avstrijskega ozemlja ob jugoslovanski meji.

Šestič, Avstrija mora izročiti vojne zločince in izdajalske elemente, ki so se umaknili na njeno ozemlje.

cilje, za katere so se borili. In v tej borbi nam bodo verno in bratsko stale ob strani vse zdrave ljudske množice nove Italije. To sodelovanje bo privedlo do razumevanja med demokratično republiko Jugoslavijo in Italijo. Tako bo ustvarjen most za složno sožitje in lepšo bodočnost obeh narodov, ki jima je usojeno skupno življenje na tem ozemlju.

Uprašanje Kitajske

Pismene informacije glede izvršitve moskovskega sporazuma o Kitajski

Kakor je bilo že sporočeno, se je V. M. Molotov strinjal z Marshallovim predlogom, naj bi do 1. aprila izmenjala pismene informacije glede izvršitve moskovskega sporazuma o Kitajski in poslala kopje besedil teh informacij kitajski vladi.

Marshall je pred dnevi poslal V. M. Molotovu pismo o tem vprašanju, v katerem sta omenjeni dve Trumanovi izjavi iz začetka leta 1945, in konca leta 1946. Molotova obvešča, da so od tega časa oborožene sile ZDA pomagale pri repatriiranju okrog 5 milijonov Japoncev iz Kitajske v domovino, nima pa nobenih informacij o 700.000 Japoncih, ki so jih sovjetske čete ujele v Mandžuriji (čeprav je iz uradno objavljenih sovjetskih podatkov dobro znano, da je bilo v Mandžuriji ujetih približno 600.000 Japoncev in da se od konca leta 1946. izvaja repatriacija teh vojnih ujetnikov po načrtu, ki je bil izdelan v skladu s poveljnikom ameriških okupacijskih sil na Japonskem generalom Mac Arthurjem). Marshall pravi, da je bilo število ameriških oboroženih sil na Kitajskem znatno zmanjšano in da se evakuacija teh sil nadaljuje glede na razpoložljive prevozne možnosti. Na Kitajskem bo ostalo — ko bo končano zmanjšanje oboroženih sil, približno do 1. junija 1947 — okrog 6180 pripadnikov ameriških oboroženih sil. Številčno stanje štabnega in pomožnega osebja kopenskih in pomorskih sil znaša 2681, ameriških mornarjev, ki bodo izvrševali stražno službo, pa je 3499.

V. M. Molotov je poslal Marshallu pismo, v katerem je obrazložil naslednje stališče sovjetske vlade o Kitajski:

»V sporazumu o Kitajski, sklenjenem med ministri za zunanje zadeve ZDA, Velike Britanije in Sovjetske zveze v Moskvi

meseca decembra leta 1945., je rečeno tole: Trije ministri za zunanje zadeve so se sporazumeli o potrebi združitve in demokratizacije Kitajske pod upravo nacionalne vlade ob sodelovanju demokratičnih elementov v vseh panogah državne uprave, kakor tudi o prenehanju notranjih bojev. Potrdili so svojo privržnost politiki nevmešavanja v notranje zadeve Kitajske.

Sovjetska vlada vztraja še nadalje na stališču, ki je bilo označeno v navedenem sporazumu treh ministrov. Ker je združenje in demokratizacija Kitajske, ki potrebuje sodelovanje demokratičnih elementov v vseh panogah državne uprave, zadeva kitajskega naroda in more vmešavanje tujih držav v notranje zadeve Kitajske, posebno pa udeležbo tujih oboroženih sil v državljanski vojni Kitajske privedi samo do razpihovanja državljanske vojne in do ustvarjanja nadaljnjih težkoč v obnovi in nacionalni enotnosti Kitajske, je sovjetska vlada v odnosih s Kitajsko izvajala in še izvaja politiko nevmešavanja v notranje zadeve Kitajske. Sovjetska vlada meni, da bi bil moskovski sporazum o Kitajski v resnici izpolnjen samo pod pogojem, če bi vladi ZDA in ZSSR spoštovali sporazum o nevmešavanju v notranje zadeve Kitajske.

V moskovskem sporazumu je tako Sovjetska vlada kakor ZDA prevzela obveznost glede »umika sovjetske in ameriške vojske iz Kitajske v najkrajšem roku«. Sovjetska vlada je pravočasno izvršila svojo obveznost za umik sovjetskih čet iz Kitajske. Umaknitev sovjetskih čet iz Mandžurije je bila končana 3. maja lani. Odtlej je preteklo približno leto dni, umik ameriške vojske iz Kitajske pa še doslej ni končan in se niti ne ve, kdaj bodo ZDA izpolnile svojo obveznost

glede umika ameriške vojske iz Kitajske. Sovjetska vlada želi, da bi zunanji ministri držav, ki so sodelovale na moskovski konferenci in so sedaj v Moskvi, izmenjali informacije glede sklenitve sporazuma o Kitajski. Takšna izmenjava bi bila koristna, ker bi pomagala osvetliti sedanji položaj glede izpolnitve moskovskega sporazuma, ker sedanji

položaj v tem pogledu ni zadovoljiv in povzroča dvom v javno mnenje o pripravljenosti, da se izpolnijo obveznosti, ki so bile prevzete z omenjenim sporazumom.

Marshall in Molotov sta odpisala kopje svojih pism g. Hevinu in kitajskemu veleposlaniku v Moskvi g. Fu Ping Čangju.

Iz Amerike

Generalni sekretar Komunistične partije Zedinjenih držav Denis se sklicuje na ustavo zvezdane republike

Nacionalni komite komunistične partije ZDA je izročil predstavnikom tiska besedilo pisma, ki ga je generalni sekretar Komunistične partije ZDA Denis poslal pravosodnemu ministru Clarku. V pismu je rečeno, da se zakon, ki določa registracijo tujih agentov, ne sme uporabiti za Komunistično partijo.

Samo »ljude, pravi nadalje

Iz Slovenskega Primorja

Postojnska zemlja

Poljedelci postojnskega okraja so podvzeli vse mere, da bi čimprej izvedli pomladansko setev, ki se je zavoljo dolgotrajnega dežja zelo zakasnila. Vojska bo dala na razpolago vojaške konje in tudi hlevski gnoj za pognojitev njiv. Da bo dovolj semena, so začele nabavno - prodajne zadruge znova odkupovati presežke krompirja. Okrajna nabavno-prodajna zadruga skrbi za to, da bi nabavila semenski krompir iz drugih okrajev (idrijski, cerkljanski i. dr.). Kmetje so do sedaj prejeli poleg semenskega krompirja tudi semena jare pšenice, ovsa, ječmena, lucerne, črne detelje in druga semena. Umetna gnojila so bila razdeljena v zadostni količini. Tako podpira ljudska oblast v postojnskem okraju kmete pri izvajanju pomladanske setve.

Nova elektrarna pri Medvodah

(na reki Savi, Slovenija)

V mesecu tehnike (april) so začeli z delom tudi elektrotehnični strokovnjaki. Zedinili so se in se podali k Savi, da izrabijo njeno silo. Zakoličili so zemljišče okoli kraja, kjer bo nova hidrocentralska. Niso se prepirali, čigava bo elektrarna. Za njih je bilo važno samo eno: elektrarna je v petletnem planu, zato je potrebno delati načrtno. Graditev hidrocentrale v Medvodah pa je trebno delati načrtno. V Sloveniji je sedaj v vsakem delu uvedeno načrtno delo. Elektrarna v Medvodah je najbolj potrebna zato, da bo imela tovarna

Denis, ki ne poznajo zgodovine, ne vedo da je Komunistična partija ZDA politična stranka ameriškega delavskega razreda.

Na koncu je Denis sporočil, da mora pravosodni minister po ustavi ZDA varovati demokracije pravice vsega ameriškega naroda, »vključno tudi ameriške komuniste, člane sindikatov in črnecv.

»Litostroj« in mesto Ljubljana dovolj cenene električne energije, zato je prva na vrsti. Nova elektrarna bo gotovo zgrajena v določenem roku.

Star kmet, ki čisti hosto okoli gradilišča, je prve dni z nezaupanjem opazoval ljudi, ki so hodili ob reki in gledali skozi nekatere daljnogledce. Zdaj pa se je že široko zasmel: »Sedaj bo pa zares!« Pripovedoval je o deželi Kranjski in o učenjakih, ki so ogledovali Savo še pred prvo svetovno vojno. Sedaj pa je vesel in se smeje! Ne bi bil vesel, če ne bi poznal koristi ene same nove hidrocentrale. V petletnem planu pa jih je še več.

Uspeh praškega spomladanskega velesejma

Na letošnji spomladanski velesejem je prišlo izredno veliko obiskovalcev iz tujine. Nekatere države so poslale posebne vlake, druge zopet zelo številne kolone avtobusov. Iz Jugoslavije je prišel poseben vlak s 600 obiskovalci, okrog 400 jih je prišlo iz Švice, in isto število iz Belgije, Švedske, Danske, Nemčije in Holandije. Zelo častno je bila zastopana Francija, Avstrija, Velika Britanija in južnoameriška republika Peru, ki je imela na velesejmu poseben paviljon. Veliko zanimanje za trgovino so pokazali zlasti Švicarji, Belgijci, Francozi, Angleži, Holanci, Turki in Avstrijci. Švicarji so kupovali glavno izdelke iz papirja, zlasti brisače, papir za trgovino in cigaretni papir. Med največjimi švicarskimi naročili je bil nakup šolskih zvezkov.

Tujina se je zelo zanimala za

brušeno steklo, tekstilno blago, različne kemične izdelke in zdravila. Izdelki iz kože in gume so bili prodani v večino evropskih držav in v južno Ameriko. Izredno mnogo je bilo prodano gumijastih igračk. Češkoslovaški obdelovalni stroji so bili predmet posebnega zanimanja vseh držav in končna bilanca izkazuje velika naročila v vse države. Zelo velika naročila je zabeležilo češko brušeno steklo in bižuterija, kakor tudi najmodernejša lovške puške, ki so za tisoč Kčs cenejše kot pa ameriške. Zanimivo je, da je veliko množino raznovrstnega papirja naročila Švedska, ki je sama važen proizvajalec tega blaga. Mnogo je bilo prodanih električnih ur, za katere se je predvsem zanimala Belgija, Holandija, Francija, Egipt in države srednjega vzhoda.

Na praškem velesejmu je vzbudil veliko zanimanje novi češkoslovaški radio aparat »Klasik«, katerega izdelujejo vse nacionalizirane tovarne radijske in elektrotehnične industrije. Novi radijski aparat odgovarja vsem zahtevam moderne radijske tehnike, ima 4 plus 2 elektronke in njegova reprodukcija je visoko kakovostna.

„Praška spomlad“ 1947

V mesecu maju bo v Prazi zopet prirejen spomladanski glasbeni festival, imenovan »Praška spomlad 1947« (Praškè jaro). Tujina posveča praškemu glasbenemu festivalu izredno zanimanje in umetniki iz vsega sveta se prijavljajo za nastop v Prazi. Iz Turčije se je oglašil skladatelj U. K. Erkin, ki bo na koncertu 9. maja vodil evropsko premijero svoje simfonije. Iz Združenih držav bo prišel znani dirigent Leonhard Bernstein, ki je imel že lani na praškem festivalu velik uspeh: izvedel bo Dvorakove simfonične variacije in Coplandovo tretjo simfonijo, ki je bila šele letos prvič prevedena v Ameriki in ki jo glasbeni strokovnjaki smatrajo za najbolj tipično ameriško kompozicijo sedanje dobe.

Stravinskaga najnovejšo simfonijo, ki je imela pred kratkim v Parizu svetovno premijero, bo na praškem glasbenem festivalu izvedel švicarski dirigent Ernest Ansermet, ki je že mnogo Stravinskih del prvič uvedel v življenje. Ansermet bo v Prazi dirigiral simfonijo švicarskega skladatelja Franka Martina. Martinova simfonija je edina švicarska kompozicija, s katero se bo udeležila Švica po končanem praškem festivalu prireditve Mednarodnega društva sodobne godbe v Kopenhagenu.

Istočasno s praškim glasbenim festivalom bo prirejen mednarodni violinski natečaj za nagrado dirigenta Češke filharmonije Jana Kubelika. Zaščito nad to prireditvijo je prevzel češkoslovaški zunanji minister Jan Masaryk. Čeprav termin za prijavo k natečaju še ni končan, je

prišlo že veliko število prijavnice iz različnih evropskih držav. Kot tretja prireditev, ki se bo vršila v okviru »Praške spomladi 1947«, bo v dneh 16. do 28. maja kongres skladateljev in godbenih pisateljev. Ta kongres prireja Sindikat čeških skladateljev v Prazi.

KULTURNI DOGODEK OB NOVI MEJI

Simonov: „TAKO TUDI BO“

Tržaško slovensko gledališče je gostovalo 8. t. m. zvečer v Štandrežu pri Gorici z igro Simonova »Tako tudi bo«. Prireditelj se je vršila v čisto drugačnem ozračju kakor pred tedni v Verdijevem gledališču v Gorici, kjer so skušale razgreti glave ovirati potek predstave. Predstava je privabila toliko domačega in zunanega občinstva, da je bila dvorana pretesna. Občinstvo je pokazalo, kako je željno domače besede na domačem odru. Predsednik Zveze prosvetnih društev se je igralcem toplo zahvalil za njih požrtvovalnost. Predstavniki tržaških igralcev je obljubil, da se bodo kulturni stiki med Trstom in goriškimi Slovenci nadaljevali.

O igri sami se je že marsikaj pisalo. V Štandrežu so se iskriale vse njene odlike, posebno živahni, razgibani dialogi, ki so dajali posameznim igralcem priliko, da so pokazali vso svojo večino. Različnost značajev, ki jih vojni dogodki занeso v isto zatišje, giblje prizore in veže osebe v višjo ubranost in celoto. Njih plastičnost je bila zelo otipljiva. Nekateri prejšnji ocenjevalci so omenjali statičnost značajev, češ da se ne razvijajo. To velja bolj za stranske osebe, ne za glavne, najmanj za nevesto Olgo, ki se od sitnega, sebičnega zaročenca nagne k zrelejšemu, a duševno mlajšemu in notranje bogatejšemu vdovu iz osvobodilne vojne.

Osvobodilne borbe ni skoraj nič na odru, vendar obvladuje vso igro. Osebe, ki so se ji predale, so kakor prebleščene z njenim sijajem, dvignjene iz vsakdanjih nevednosti, dotika se jih perut junaštva in globokega človečanstva. V malomeščanskih razmerah bi se Olga zadevala morda lahko imenovala »Deklica se je premislila«, kakor se jih toliko premislila, če se ob zasilenem zaročencu prikaže pravi, njim namenjeni moški. Tu pa je v 25-letni Olgi posebej tisti novi svet, ki ga je v Rusiji ustvarila domovinska vojna in pred katerim stari svet kopni kakor prepozen sneg. Olga je pristen izraz tega, kar živi v njenem očetu Voroncovu, ki kot videc napove-

duje konec vojne in prihod nove družbe. Olga vidi uresničen novi svet v polkovniku, svojem novem izbrancu, ki se najprej odzove klicu borbe in dolžnosti do nastajajočega boljšega sveta in šele ko bo ta uresničen, se morda vrne k Olgi kot mož njenih sanj. Ista vera živi v majorju-zdravniku, ki po svoji odgovoridi v zadnjem prizoru razglasi to vero v boljše človeštvo z vizionarno napovedjo: »Tako tudi bo«. Tako je igra trdno zasidrana na duhu naših dni in spominja na »Svet brez sovraštva« Mire Pucove.

Ta vera v boljši svet je našla globoko umevanje v občinstvu ob novi meji. Temu se ni čuditi, saj predstavlja to občinstvo najzapranejši del slovanstva, tisti del, ki je moral četrto stoletja na svoji koži občutiti vso težo in

Udeležite se polnoštevilno volitev v odbore OF!

pogubnost fašizma in mora prav te dni doživljati razočaranje, da mu zapadni oblastniki vsiljujejo krivične meje, v nasprotju z žrtvami, trpljenjem, nadami in obeti. Četrto stoletje je te ljudi obdajal svet sovraštva in krivic, zato hrepenijo tem bolj po svetu brez sovraštva in zatiranja, kakršnega gradijo duševno močne osebe te igre.

Na tej prevajni točki slovanstva je učinkovala predstava kakor osvežujoča kopel v zdravilnem curku najpristnejšega človečanstva. Delavci, kmetje in razumniki, njih žene in hčere, so z napetostjo sledili duhovitim razgovorom tudi na mestih, kjer bi se zdelo, da presega njih dovednosti za dušeslovno razkranje. Od slike do slike je rasla njih zaprednost v igro, njih zanimanje za razpletke Olgine uganke in za življenjsko vedre predstavnike novega ruskega življenja, njih želje, da bi se tržaško gledališče pogosto tako lepo uveljavljalo kot pravo ljudsko gledališče. Ljudstvo ni štedilo s priznanjem in se je le nerado razhajalo.

Dr. A. B.

Dve leti bo kmalu, kar smo jo pokopali. In vendar se mi zdi, da je bilo to pred dnevi. Še prav razločno slišim domače zvonove, ki so zateglo in trudno oznanjali v poletni popoldan, da smo na pogrebu. Župnik je odmočil zadnji očenaš in spregovoril o materi, ki je bila verna žena, neumorna delavka, ki se je zrušila na delu. Ko tako premišljuje v uri pred mrakom, mi vstajajo bežni spomini, vrstijo se in lovi jo...

Kadar se spomin za hip ustavi, mi stopi pred oči moja mati v vsej veličini, katero spoznajo otroci šele takrat, ko jo izgubijo za vedno. Desetletja je kot mravlja ustvarjala dobrino, jih delila nam otrokom in vsem, ki so ji prišli blizu. Nobeno še tako težko delo ji ni bilo odveč; sama žilavost in vztrajnost jo je držala. Tiste njene suhe in koščene roke niso nikoli mirovale, neprestano so zbiralile kopicile sadove njene dela. Večkrat je klonila in od slabosti omagovala, toda sijaj oči in zadovoljnost na trpečem obrazu sta nam govorila, da

ANDREJ ČERNIŠEV:

je srečna. Cilj, ki si ga je zastavila, je vselej dosegla. Ko smo bili v daljnem svetu po zaporih in taboriščih, smo prejeli njena pisma. O, tisto njeno koščeno pisavo, ki ni poznala ne vejic in ne pik, bi spoznal med milijoni. Redkokdaj je prišla v roke pero, a kadar se je lotila pisma, ga je končala v enem dihu. Moral sem ga večkrat prebrati, da sem razumel vse ono, kar mi je hotel povedati. Na dolgih straneh se je razgrinjalo vse življenje v hiši in na vasi. Večkrat je dala duška svojem čustvu in krepko in neizbrisno je zarisala kak nauk ali svarilo. Sree ji je narekovalo besede, zato so bili njeni stavki polni miline in topline. V hitrici je zaključila pismo, kajti vselej jo je čakalo še delo ali pa jo je prehitela pozna večerna ura.

Zadnja leta so bila za njo najstrašnejša. Skozi dvajset in več let je tujec glodal po njeni stavbi, po njenem življenjskem delu

SPOMINU MOJE MATERE

in ga rušil. Toda sovražnik ni bil dovolj hiter v razdiranju, kajti sproti je popravljala in gradila. Kot bes je napadal nasilni okupator, vedno hujši je postajal. Ob vseh urah dneva in noči so se vrstile preiskave, vlačili so nas po zaporih in taboriščih. Marsikatero ženo bi podobni udarci že davno uklonili in treščili ob tla.

Bilo je v letih osvobodilne borbe. V naši hiši so se zbirali mladi tovariši. Iz daljnega mesta je prihajal tajinstveni tovariš, kateremu je redkokdo vedel ime. Ona je čutila in vedela, da se pripravlja že v zimi leta 1941 nekaj akcij; za trdno je verovala v našo zmago in je bila prepričana, da bo »tisto« obračunalo s starim svetom in z nasilnim okupatorjem. Toda tudi orožniki, kvesturini in ovađuhi niso držali rok križem. Natanko je vedela, da se snuje velika akcija, da stojimo pred novo dobo, toda ni bila poučena o potankostih. Mno-

gokrat je trepetala in v strahu za nas nam je priporočila opreznost. Vsa njena notranjost je čutila, da prihaja velika ura naše dokončne osvoboditve. Po polnomo italijanske države ni bilo več mogoče ničesar prikrivati. Naša hiša je bila zbirališče kurirk; prenašale so letake in literaturo, odnašale važna poročila brigadam in divizijam. Mlajšim je priporočala opreznost, učila jih je, kako naj se vedejo ter jim dajala navodila. Nekega večera sem prejel pismo, v katerem je neka komanda nujno prosila za gorivo. V tistih letih je primanjkovalo vsega, a najtežje je bilo za petrolej ali karbid. Toda ona je večkrat napravila nemogoče. Tudi to pot je preskrbela, kar so naši tovariši zahtevali in v nekaj dneh sem že prejel zahvalno pismo. Pokazal sem ji ga ter rekel: »To je pa zate, mama«. Samo nasmehnila se je, češ: napravila sem samo svojo dolžnost. Nekega drugega večera sem

prestregel važen telefonski razgovor med nemškimi postojankami. Naša brigada je imela prekoračiti Sočo na določenem mestu. Okupator je za to zvedel in je pripravil zasedo. Bilo je nujno, da se brigada takoj obvesti o sovražniškovi nameri. Ni bilo časa, da bi razmišljala. Treba je bilo takoj nekaj ukreniti. Načrt je bil hitro pri rokah. Policijska ura je že davno minila. Sklenila sva, da bo fingirala nenadno obolenje. Posrečilo se nam je, da sva prepričala nemškega oficirja in stražo, da moram na vsak način po zdravnika v vas. In res; straža nas je spremljala, zdravnik je opravil svoje delo, a tudi kurirka jo je odkurila v hrib ter še pravčasno sporočila brigadi o okupatorjevih namelih. Drugo jutro sem še lahko poslušal, kako so se nemški častniki in vojaki prerekali. Z materjo sva se prav po otroško veselila, da sva jim prekrizala račune.

Dogodki so se vrstili. Okrog hiše je streljalo noč za nočjo. Okupator je postajal vedno bolj

Glas iz mesta in z dežele

Solkan

„Prisega o polnoči“

Na splošno željo je prosvetno društvo »Jože Srebrnič« iz Solkana ponovilo Komanovo »Prisego o polnoči«. Igra je tudi tokrat žela prav lep uspeh. Igralci so po večini dobro podali svoje vloge, tu pa tam so se poznale nekatere pomanjkljivosti, ki pa bodo sčasoma prav gotovo izpadle. Potrebno je, da se dramska skupina pridno vadi v glasni, pravilni izgovorjavi slovenskega jezika in da bo pod večšo roko dobrega režiserja premostila vse one začetniške pogoje, ki so pri diletantih neizogibni. Nadležni uspehi, ki bodo obenem vzgojno - kulturnega pomena, prav gotovo ne bodo izostali.

Bilje

Društvo »Zarja svobode« bo imelo v nedeljo, 13. aprila, svojo kulturno prireditev in sicer v sedaj že obnovljeni dvorani. Sportne tekme se bodo vršile na prostem. Ob 14. uri: tek čez drn in strn za mladinke, mladince in pionirje. Ob 17. uri se slavnostno odpre naša obnovljena dvorana. Pri tem bo nastopil domači pevski zbor, igralci pa bodo igrali »Na visokem«, igro v treh dejanjih. Za tem sporedom bo prosta zabava in sicer ples, šaljiva pošta in srečolov.

Glasbeni koncert

Na velikonočni praznik je priredilo prosvetno društvo »Zarja svobode« glasbeni koncert, na katerem sta sodelovala mlada tovariša Anton in Jožek Soler. Izvajala sta celo vrsto glasbenih točk največjih svetovnih umetnikov ter žela za dovršeno, mojstrsko prednašanje viharne odobravanja.

Prosvetno društvo, kakor vsi številni prijatelji, so jima hvaležni za redki umetniški užitek, ki sta jim ga nudila ter jima želim veliko uspeha v novi domovini.

Prvačina

Ob Veliki noči smo se spomnili tovarišice in tovarišev, zadržanih po anglo-ameriških oblačih v zaporih. Za te se je nabralo 3200 lir in sicer so darovali po 500 prvaška mladina, partizanska zveza, prosvetno društvo, po 400 lir Rdeči križ, po 300 lir prvaške žene, odbor SIAU, krajevni NOO, sindikati in 100 lir Zofka Pahorjeva.

Naše organizacije se zelo zanimajo za volitve. Mladina tekmuje z vasjo Vogrsko, odbor SIAU pa z vasi Dornberg in Sempeter glede volitev v odbor OF.

Renče

„Veliko potovanje“

Preteklo soboto je mladina iz Opatjesela skupno s člani pevskega zbora Odreda J.A. nastopila v naši vasi z rusko pionirsko trodejanjo »Veliko potovanje«. Noviteta je doživela prodoren uspeh in je zadovoljila vse navzoče. Med odmori in za zaključek je igrala godba Odreda J.A.

Opatjeselo

Izplačilo vojne škode

V sredo so bili poklicani nekateri posestniki v Bilje, da se jim izplača škoda, ki je bila pred dvema leti povzročena po angleških vojaki. Kako so bili pa razočarani prizadeti lastniki zemljišč, ko jim je zavezniški oficir plačal le polovico ocenjene škode, nekaterim celo le tretjino. Vojna škoda je bila ocenjena lansko leto na podlagi cen — in še kolikortoliko zdrave valute — leta 1945. Sedaj pa se jim je izplačala škoda polovično in še manj in to v razvrednotenih litrah, ko moraš dati za par čevljev šesttisoč lir in še več. Nič čudnega, če so se nekatere ženske bridko pritoževale in so resni moške majali z glavo ter ostro protestirali proti temu krivičnemu izplačilu.

Ne smemo pozabiti, da predstavlja Opatjeselo eno izmed najrevnejših vasi Krasa in da so bili kmetje s škodo, ki jim je bila prizadeta, močno udarjeni. Saj so morali za drag denar kupovati deteljo in živež, da so prehranili sebe in živali. Radi tega predjeli te dni, veliko krivico za vseh 24 prizadetih lastnikov.

Sela - Kras

Mladina na delu

Naša mladina je končala svoj udarniški teden, prekoračila je svoj načrt v delovnem in finančnem oziru. Za progo Šamac - Sarajevo je nabrala 2800 lir. Prvemu delavcu, ki se je odpravil delat na progo, je darovala 1000 lir. Mladina je tudi že postavila kandidate v nov mladinski odbor. O teh volitvah na dan 9. aprila bomo še poročali.

Kobjeglava

„Kovačev študent“

Prosvetno društvo »Kraški slavček« skupno s SIAU iz naše vasi priredi, jutri, v nedeljo 13. t. m. ob 14. uri, opereto »Kovačev študent«.

Po prireditvi se bo vršil javni ples. Igrala bo godba iz Prvačine.

primerno razvrščena oprema. Knjige in revije so dobile svoj stalni prostor.

V torek, 8. t. m., se je vršila otvoritev, kateri so prisostvovali vsi vaški pionirji. Čeravno je bila slovesnost navidezno skromna, vendar se je opazilo pri vseh otrokih s kakšno ljubeznijo in skrbnostjo so se pripravljali na današnji dan. Praznično oblečeni

jam. Opaziti je bilo, da se bodo naši najmlajši tega držali. Saj so res disciplinirani in se v polni meri zavedajo svojega nadaljnega organizatoričnega dela. Že na prvem sestanku so si zadali nalogo, da bodo priskočili na pomoč stari in onemogli domičinki, ki jo bodo oskrbeli s kurivom.

Da je pionirska organizacija

Slovenski ribiči se pripravljajo na odhod na morje

Anhovo

Nov kinoapar

Delavci v anhovski tovarni so že imeli svoj kinoapar, toda po podpisu mirovne pogodbe je izginil skupno z lastnikom. Delavci cementarne so sklenili, da si bodo nabavili na svoje stroške kinoapar, ki bo še lepši in boljši od zadnjega. Kar so sklenili, se je že izvršilo. Delavci so si na ta način sami omislili prijetno razvedrilo po trudopolnem delu. Sedaj si žele lepih, vzgojnih, socialnih filmov, in to svojo željo polagajo vodstvu prav toplo na srce.

Gorenjvas

Otvoritev pionirskega doma

V zadnjem času se opaža v naši vasi vidno napredovanje. Vse organizacije so se ojačile. Tudi naši najmlajši niso hoteli zaostati. Uredili so si prav prijeten pionirski dom, ki jim bo od sedaj naprej služil za sestanke, vaje, čitalne ure in podobno. Zračna in velika soba je bila za to priložnost zelo ukusno okrašena, slika maršala Tita ter zastave so krasile glavno steno. Po sobi je

in počesani so zavzeli svoje prostore ter poslušali vzpodbujevalne besede voditeljice. Tovariš iz mesta, ki je bil slučajno navzoč, je porabil to priliko, in pozdravil zbrano pionirsko skupino. Prikazal je naloge in prve dolžnosti, ki jih bodo imeli v novi Jugoslaviji. Na obrazih pionirjev in pionirk je bilo opaziti veselo razpoloženje, ki se je posebno pokazalo v nadaljnjem razgovoru. Zadovoljstvo in sreča je sijala iz oči otrok, ter se odražala tudi v spontanah odgovorih. Ena izmed najmlajših je dejala: »Kakor vidite imamo sedaj svoj lasten dom. Ne bo nam več treba potikati se po raznih hišah. Od sedaj naprej bo vse naše delo v tem prostoru«. Korajžen pionir je pristavil, da bodo tudi oni izvedli volitve in da hočejo, da bodo tajne, kakor so jih imeli preteklo nedeljo mladinci. Funkcionar iz okraja jim je sicer dejal, da je hvalevredna ta njih iniciativa, vendar da način glasovanja ne igra velike vloge. Glavno je, da si izberejo iz svoje srede najboljše moči, ki bodo skrbale, da bo organizacija vedno živahnejša in v zgled vsem ostalim pionirskim organizaci-

dosegla tako lepe uspehe, gre zasluga voditeljici, mladi Silvi, ter ostalim mladincem, ki budno čuvajo nad to najmlajšo organizacijo. Najboljši pionirji, ki se bodo posebno izkazali v tem zadnjem mesecu tromesečnega tekmovanja, bodo prejeli v dar dve krasni slikanici.

Mladinske volitve

Mladinci in mladinke iz naše vasi so se temeljito pripravili na mladinske volitve. Že več dni prej so izvedli čvrsto predvolivno kampanjo. Nič čudnega, saj so bile to prve demokratične in tajne volitve v odbor njih organizacije. Lepo in skrbno so si uredili volivni sedež ter pripravili vse potrebno za čimboljšo izvedbo volitev. Na velikonočni ponedeljek so v povorki obhodili vas ter med petjem in godbo odšli na volitve. Udeležba je bila stotodstotna. Množici so se pridružili tudi ostali mladinci, ki so do sedaj stali ob strani. V mladinski odbor so si izvolili iz svoje srede najbolj predane in najboljše tovariše. Z zaupanjem lahko zremo v nadaljnje delovanje domače mladinske organizacije.

Dornberg

Aktivnost naše mladine

V preteklem mesecu je mladina naše vasi izvedla razne delovne in nabiralne akcije. S prostovoljnim delom je napravila 18 stotov drvi za vasko šolo. Raznim družinam, ki jim primanjkuje delovne moči, je priskočila na pomoč ter jim pomagala pri delu v vinogradu. Za prvo delovno brigado, ki je odšla na progo Šamac - Sarajevo je zbrala lepo vsoto 8000 lir. Velikodušno se je spomnila tudi dveh tovarišev, ki sta zaprta v goriških zaporih ter jim je poklonila 2000 lir.

Ajba

Smrtna kosa

Dne 8. aprila je umrla naša sovaščanka Franciška Gabrijelčič. Bila je popolnoma naša, zanimala se je za našo borbo ter nestrno pričakovala veliki dan priključitve. Usoda ji ni izpolnila te vroče želje. Preostalih, posebno tov. Stanki in Janezu, naše sožalje.

nestrpen, vedno bolj divji. Pol vasi so že pozaprli ali odgnali v taborišča. Grozni prizori so si sledili. V hiši so gospodarili Nemci, Mongolci, Španci in masovci. V kleti naše hiše je prišlo do strahovitega pokolja. Po nečloveškem mučenju so umorili dvajsetletno dekle ter dva mesiška. Mojega dvainosemdesetletnega očeta so hoteli odgnati ter ustreliti. Na kolenih jih je mati preprosila, da so odstopili od krvoprelitja. Nekaj dni pred zlomom hitlerjevske Nemčije so prav natihome preleteli letalci dolino ter bombardirali med drugimi tudi našo hišo. Čeravno so bili vsi domači ob času obstreljevanja v poslopju, ni bilo nobenih človeških žrtev. Toda vsi ti udarci so bili za mojo mater le preveč hudi. Tiste dni sem se vrnil iz Nemčije. Partizani so prihajali. Tisto tajinstveno naše delo iz leta 1941 in 1942 je obrodilo sadove. Naše zastave so zavihrale, veselje je bilo nepopisno. Mati je zopet videla vse družinske člane okrog sebe; postajala je veselejša. Toda sa-

mo mesec dni se je veselila svobode. Polna živavosti in vztrajnosti je pomagala pri zasilni obnovi. Nekega zgodnjega popoldneva se je zgrudila pri delu in čez nekaj dni umrla.

Vse tiste dni svoje kratke bolezní se ni več zavedla. In vendar smo razumeli, da so nam imele njene uvele ustnice še toliko razodeti. Dan pred smrtjo sem prebil ob njeni postelji. Noč je bila dolga. Močil sem ji suhe ustnice, odganjal nadležne muhe ter zrl v njen nepremični in blede obraz. Bilo je že proti jutru. Vedel sem, da ni več pomoči. Zdravniki iz mesta so nam povedali bolj s kretnjo kakor z besedo, da so ji ure štete. Zato pljen v svoje misli sem obujal spomine na otroška leta, na ta in drugi doživljaj. Sedaj, ko je ugašalo njeno življenje, je šele stopila pred me vsa njena ljubezen, ki jo je gojila do nas vseh otrok. Zdelo se mi je, da hodi vzporedno z menoj tudi ona še enkrat vsa ona pota moje mladosti, ko sem visel še ves na njenih naukih in poslušal njene za-

skrbljene besede. Ozrl sem se nanjo, ki je pokojno ležala na belih blazinah. Lučka se je medlo svetlikala, prva svetloba prebujajočega dneva je polagoma preplavila sobo. Njen obraz ni imel več na sebi onega trpljenja; poteze so bile mirne, spokojne. Čez obraz se je razlila neka milina in neko zadovoljstvo se je izražalo na bledeh licih. Nikoli prej je nisem videl tako lepe. Dvignilo me je. Opazoval sem jo še nekaj trenutkov, nato sem stekel v sosednjo sobo ter poklical sestro in ženo ter jih pripeljal do materine postelje. Ne spominjam se več, kaj sta onidve rekli, tudi ne vem, če sta videli mojo mater v tisti luci dobrote in miline, kakor sem jo videl jaz. Sedaj sem vedel za gotovo: njena duša se odraža na belem obrazu, poslavlja se od sveta, od nas vseh. Nič več zemeljskega ni bilo na njej. Samo vesplošno oproščenje, združeno z nadzemnega dobrot, je govorilo iz mirnega obraza. Roke so trudno padle od nje in pokojno obležale na robu postelje. Vedno sve-

tleje je bilo v sobi. Moja mati nam ni imela ničesar več povedati. Še tisti dan je umrla.

Kadar pridem na pokopališče k Sv. Ani in stojim pred njenim grobom, mi uhajajo misli in spomini na tiste ure pred njo smrtjo. Vedno jo še vidim v tistem siju sproščenosti in miline onega zgodnjega poletnega jutra. Vse srečne in težke ure, ki sem jih preživel v življenju, vse gre jadrno mimo mene; desetine so samo še trenutki.

Kako težka ji mora biti zemlja, ki jo pokriva. Saj je bila tako drobna in šibka. Toda kakšna živavost in vztrajnost ter iju-bezen do dela je bila v njej. Sedaj, ko je ni več, še črpan zaklade njenih naukov in jih skušam vnesti na svoje otroke ter jim govorim o ženi mučenici, ki je vse dala iz sebe, vse za srečo svojih otrok.

Tiho pošumevajo ciprese na pokopališču kraj Soče. Mirno tečejo valovi reke pod zidovi, kot da bi se balili motiti, da je ne predramijo v njenem poslednjem snu.

OBJAVA

Provincialne federacije KPI za Gorico

Delegacija komunističnih organizacij iz dela Julijske Krajine, ki ostane vsled mirovne pogodbe pod Italijo, se je sestala z vodstvom Komunistične partije Italije. Na sestanku se je sklenilo, da se ustanovi Provincialna komunistična federacija KPI v Gorici, katere delokrog se bo določil naknadno v skladu z Videmsko komunistično federacijo in z Beneškim pokrajinskim komitetom.

Gorica, dne 10. aprila 1947.

Žaga

Udarniško delo na cesti

Naša vedno borbena mladina je odšla pretekli teden v družbi z ZPP na cesto, ki pelje proti Tarčentu in na planino Zamel, kjer je padla velika skala na cesto in s tem onemogočila vaščanom prehod. Delo je bilo zelo naporno, kajti odstraniti so morali veliko količino materiala, ki je zajel pot. Na cesti je delalo 32 ljudi.

Draginja v našem mestu je vedno večja

Vsled dolge zime in stalnega deževnega vremena so vsi pomladanski pridelki zaostali. Goriška okolica, ki je v normalnih letih v tem času napolnila zelenjadni trg z raznovrstno zelenjavo, je tokrat v popolnem zastoju. Zelenjave je le par vrst in še tiste je malo. Izbire ni veliko. Novi krompir je šele pred dnevi prišel na trg in vsled tega ni čudno, če so tudi cene temu primerno visoke. Res je, da prihaja več vrst zelenjave tudi od zunaj, a ta je le za petične ljudi. Za delavce in uradnike pa so cene skoro nedostopne. Gospodinjje stopajo od stojnice do stojnice, ogledujejo si razstavljene dobrine in če nočejo odhajati s praznimi torbami, morajo pač vgrizniti v kislo jabolko in nekaj kupiti.

V tem tednu so trgovine jestvin posebno dobro založene. V izložbenih oknih se šopirijo šunke, salame, perutnina vseh vrst itd., toda vse te dobrine se sučejo okrog tisočaka za kilogram. Marsikdo, ki je imel navado, da si je vsaj za praznike privoščil kaj boljšega, je bil v letošnjem letu v nemali zadregi. Slabo vreme je vplivalo prav občutno na obnovitvena dela in tako mamijo še večje število brezposelnih. Pri teh je bila velikonočna miza precej siromašna. Res je, da je stopila v Gorici v življenje neka komisija za pobiranje draginje, toda o ublažitvi draginjske krize ni ne duha, ne sluha. Ravno te dni smo čitali, da namerava tudi italijanska vlada započeti dalekosežno akcijo za znižanje cen. Nekoliko pozno je prišla ta iniciativa, toda da je sploh prišla je že nekaj vredno. Toda sprašujemo se, ali bodo dovolj energično povzeli korake, da se bo draginja ublažila? Delovne množice Italije so na shodih in potom stavk prisilili vlado, da se je zganila. Sedaj bi jo radi videli na delu. Znano nam je, da si gotovi krogi kar nič ne želijo da bi cene padle. Nasprotno. Razne nečedne mahinacije, ki so v nasprotju z željami delovnega ljudstva, ostanejo neizvedljive in zato se ne smemo čuditi, če se je špekulacija in črna borza tako razpasla. Tudi po našem mestu vidimo razne ljudi, z avtomobili ali brez njih, ki s polno listnico tisočakov zapravljajo svoj čas po kavarnah in drugod, se družijo s sebi enakimi ter opravljajo posle, ki so zelo lahki in dobičkanosni. Drugače ne bi tisočaki kar frčali. Težko zaslužen denar gre vse bolj težko iz žepa. Da se to nevdruž-

Naloga Goriške komunistične federacije obstoja v tem, da zajame pripadnike obeh narodnosti dežele na demokratični podlagi in da utrdi v bratskem sodelovanju Italijanov in Slovencev gospodarske, politične in socialne pridobitve, ki so potrebne za okrepitev in nadaljni razvoj demokratične republike Italije ter za vzpostavitev prijateljskih odnosov med Italijo in Jugoslavijo.

no stanje ublaži je treba energičnih in radikalnih ukrepov. Čistiti je potrebno od zgoraj navzdol. Kajti znano je, da riba pri glavi smrdi.

Letošnja pomlad z zaprekami

Pred dobrim mesecem se je zglasila v uredništvu agilna tovarišica iz Rožne doline. Prinesla nam je daljši dopis, kjer je na zelo romantičen način opisala prihod pomladi. Govorila nam je o ptičkih, ki žvrgolijo v pomladno jutro, o kodrolasih otrokih, ki se igrajo s prvimi sončnimi žarki in o praznični zeleni obleki matere narave ter o parčkah, ki se srečni in zadovoljni sprehajajo v mesečini.

To bi bilo vse lepo in prav. Toda letošnja pomlad je precej muhasta. Zdi se nam, da nismo še imeli celodnevni pomladanski dan, ki bi zaslužil to ime. Če smo bili deležni sončnega dopoldneva, pa smo morali popoldne odpreti dežnik ali pa se zaviti v zimsko suknjo. In tako tudi obratno. Delo po poljih in vrtovih je zaostalo, snega in dežja je bilo na pretek. Prav za prav smo že sredi pomladi in namesto da bi suknje ležale že davno v omarah, vidimo in čutimo, da so nam še vedno potrebne. Čudno leto se nam obeta. Stari ljudje ne pomnijo kaj podobnega.

Če se bo letošnja pomlad še nadalje tako kisala, nam bo prizadejala obilo skrbi za letino in tudi za naše zdravje.

OPOZORILO KOLESARJEM

Zadnji čas se opaža v mestu vedno več kršitev pravil o kroženju. Zlasti kolesarji kažejo prav malo razumevanja za spoštovanje zakonskih predpisov in spravljajo v nevarnost sebe same in pešce. Opažajo se kolesarji po parkih in mestnih vrtih, po drevoredih, ki so določeni samo za pešce, po pločnikih; kolesarji, ki prihajajo na kolesu iz hišnih vrat na cesto ali obratno; kolesarji, ki vozijo po cestah na vse smeri ali pa v gruclah po več skupaj.

Seveda se potem pa pritožujejo čez policaje, ki imajo dolžnost, da jih prisilijo do spoštovanja zakonskih predpisov.

Če se hočejo izogniti vsem neprijetnim posledicam, se morajo kolesarji strogo držati vseh predpisov. Kot znano, so kazni za prestopke v tej coni desetkrat povečane.

Vsi lastniki, posojevalci in prodajalci koles naj vedo tudi, da so določila zakonskega dekreta 22. 12. 1938 št. 2139 še vedno v veljavi. Na podlagi teh določil: a) vsa kolesa morajo imeti, podnevi in ponoči, sprednjo luč na rumeno svetlobo, s premerom najmanj 65 mm., s svetlobno jakostjo zadostno da se vidi na razdaljo 50 m.; b) rdeče odsevno steklo z odprtino od 20 do 25 kv. cm., na zadnjem blatniku, 20 cm. za navpičnico ki gre skozi pesto zadnjega kolesa; c) zadnji blatnik belo pobarvan od vrha do zadnjega konca.

Vsa kolesa morajo imeti dobre zavore in zvoncec.

Vsi kolesarji naj se takoj spravijo v red s temi predpisi, da se bodo izognili kaznim, ki so določene za kršitelje.

Razdeljevanje sadnega drevja

Vsi oni, ki so se pred časom zapisali za sadno drevje, so vabljeni, da isto dvignejo tekom 12. aprila t. l.

Po preteku gori določenega roka se ne bodo več upoštevale imenovane predbeležbe.

Obenem se javlja, da so še na razpolago sledeča drevesca: murve vrste Florio, jabolke, hruške cepljene na kutino, breskve in češnje.

Kdor želi kupiti drevesca, naj se čimprej zgloši pri Kmetijskem nadzorništvu v Gorici, ulica Duca d'Aosta 55.

Za procvit družinskih vrtov

Smatra se za potrebno, da se v goriški občini čimbolj razširi obseg površine, zasajene s povrtnino in s tem pomnoži pridelek zelenjave, ki je zlasti pri prehrani meščanov iz zdravstvenih ozirov zelo potrebna. Zato je Kmetijsko nadzorništvo sklenilo, da skupno z goriško občino razpiše v ta namen natečaj za družinske vrtove, s petindvajsetimi nagradami od 1500 do 3000 lir vsaka.

Najmanjša površina vrta mora znašati vsaj 75 m², največja pa 1000 m².

Izbira sredstev za dober uspeh obstoji v uporabi primernih semen, v obdelovanju in namakanju (četudi primanjkuje včasih voda, se z dobro voljo lahko reši tudi to vprašanje).

Skratka, za dosego nagrad je treba pridelati dobro namizno hrano z delom na vrtu v prostem času. Obdelovanje vrtov ni težko in se mu zato lahko posvete tudi žene in otroci.

OBVESTILA

Razdelitev otrobov

Okrožno kmetijsko nadzorništvo sporoča, da bodo do 19. t. m. razdeljevali večjo množino otrobov, ki bodo porazdeljeni za krmljenje mlečnih krav in za perutnino.

Okrožno kmetijsko nadzorništvo sporoča, da je v teku razdeljevanje gotove količine otrobov, namenjenih za krmljenje mlečnih krav, konjev in perutnine. Vsi živinorejci, bivajoči v goriški občini, jih lahko dvignejo. Urad opozarja istočasno živinorejce mlečnih krav, ki bivajo v vasi Števerjan, pripadajoči k občini Kojsko, da se je tudi za njih pričelo razdeljevanje otrobov. Po nakazilo, s katerim se dvignejo otrobi, je treba iti prej kot mogoče na statistični odsek — Rooseveltov korzo št. 5, II. nadstropje od 8.30 ure do 11.30 ure in od 15. ure do 17. ure.

Delitev živilskih dodatkov

V četrtek, 10. t. m., so začeli deliti živilske dodatke za bolnike in za težke ter jako težke delavce.

Dodatki za bolnike se bodo dvignili le pri pooblaščenih trgovinah, oni za delavce pa le pri trgovinah prenotacije.

Pregledovanje dodatnih nakaznic

Goriški okrožni odsek za prehrano se obrača na vse brezposelne, naj se zglošijo pri občinskem prehranjevalnem uradu, okence št. 8 ter naj prinesejo s seboj dodatno nakaznico, kakor tudi izkaznico brezposelnosti. Brezposelni, ki bi se ne javili pravočasno, bo izgubil pravico do dodatkov.

AJ IN AH

Primorske matere prekmorskim

*Aj, s kakšno radostjo doznale smo vest,
da vaši najboljši sinovi
prebrodili dalje do naših so mest,
da padli bi naši okovi!*

*Ah, s kakšno bolestjo doznavamo zdaj,
da naše najboljši sinove
prav vaši bi radi pahnili nazaj
v stoletne zapadne okove!*

- d -

Delitev živil brezposelnim

Kakor poroča Okrožni odsek za prehrano, so začeli v četrtek, 10. t. m. razdeljevati brezposelnim 1500 gr. testenin in 250 gr. sladkorja na osebo. Brezposelni mesta in okolice lahko dvignejo zgornje količine pri Provvidi v ulici Petrarca.

Novi urnik

Goriško mestno županstvo naznanja, da je ZVU določila za vse javne urade, med temi tudi za občinski urad, enoten urnik za stranke in sicer samo od 8.30 do 11.30.

Kdo je izgubil?

Podpoveljstvo mestnih straž (ul. Mazzini, 7) naznanja, da so našli vsoto denarja in rokavico, ki se sedaj hrani pri zgornjem poveljstvu. Kdor dokaže, da je lastnik izgubljenih predmetov, naj se zgloši.

Podpoveljstvo Mestnih Straž (ul. Mazzini, 7) naznanja, da so našli usnjato rokavico, ki se sedaj hrani pri tem poveljstvu.

Kdor more dokazati, da je lastnik, naj pride ponjo.

Drobne novice

* Kakor poroča agencija Reuter, je predsednik francoske vlade Paul Ramadier izjavil na zborovanju v departementu Aveyron, da bo Francija izvozila vse svoje tekstilije (tkanine), da bi lahko plačala pšenico, ki jo bo morala letos uvoziti.

* V Federativni ljudski republiki Jugoslaviji je ustanovljena trgovinska zbornica. Njen sedež je v Beogradu. Zbornica se bo bavila samo z vprašanji zunanje trgovine.

* Ves bolgarski tisk je prinesel izvlečke iz govora maršala Tita v Ljudski skupščini o zunanji politiki FLRJ. Listi so posebno poudarili tisti del ekspozicije, ki govori o sklenitvi pogodbe o prijateljstvu in medsebojni pomoči med Jugoslavijo in Bolgarijo. »Očeštevni front« je poleg tega priobčil v podlistku članek industrijskega ministra FLRJ in predsednika Gospodarskega sveta Borisa Kidriča »O značaju jugoslovanskega gospodarstva«. »Zemledeljsko znanje« pa je objavilo članek Kožuharova z naslovom »Trgovinski sporazum z Jugoslavijo«.

* Po zadnjih vesteh iz Indonezije nadaljujejo holandske čete izvajanje svojega načrta za okupacijo Jave. Holandske čete, ki jim pomaga letalstvo, so zavzele važno železniško središče indonezijske republike Modzokerto.

* Finančni minister francoske republike je izjavil, da so znašali lani izdatki 531, dohodki pa 531 milijard, kar pomeni 111 milijard frankov primanjkljaja. Primanjkljaj v plačilni bilanci je znašal lani 2200 milijonov dolarjev.

IZHAJA ENKRAT NA TEDEN — Urednik: J. KRISTIJAN BAVDAŽ
Za list odgovarja ALOJZ BUDIN — Uredništvo in uprava: Gorica,
Korzo Roosevelt, 33/II. — Izdaja lista je odobrena od A. I. S.
Tisk KATOLIŠKE TISKARNE v Gorici. — Najemnik: „Primorski dnevnik“

Kravo s teletom
ali brez, prodam. PAVŠIČ IGNAČ
GORICA - ULICA CIPRIANI ŠTEV. 15